

حيات

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینکی باشده کی دائره

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
۴۵۱۵ مخصوصه

نسخه هریزده ۱۰ غرورده

سه لکی پوسته ایله ه ایرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ه دولار)

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بورسه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

مبارک دایمیار ... دایمیار دایمیار دایمیار ...

— ع —

صافی : ۴۹

آنقره ، ۳۰ تشرین ثانی ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

جمهوریتیمزک ییل دونوی

۲۹ تشرین اول ۱۹۲۷ ..! بو کون، تورکیه
جمهوریتی دردنجی سنه سنی تماملایه رق بشنجی
ییل دونومه باشلایور. درت سنه دن بری، بویوک
منجینک کوستردیکی هدفه دوغرو و اونک چیزدیکی
یول اوزرنده صاصیلماز بر عزم و ایمان ایله یوروین
تورک کنجلیکی، بویله ییل دونوملارنده، بر طرفدن
ماضیه دیکر طرفدن مستقبله باقورق، کندی
کندیسیله حسابلاشمق احتیاجنده در. بو احتیاج
نه قدر طبیعی ایسه، بو جنس حسابلاشمه لرده
فردلر و ملتلر ایچون اونسبتده تربیتکاردر .

بوکچن درت سنه لک حادثه لری دماغمزه
بر بر صیرالایوب جانلاندیردقدن صوکر ایلک
دویاجقمز حس، شبهه سز، دهرین بر حظ
وجدانیدر. ملتک حیات ایچون حتی بر «آن»
بیله اولمایان بوقیصه زمان طرفنده، تورک ملتی
ماده و معنای نه معظم بر انقلاب کچیرمشدر! قرون
و سلطان قالان خلافت و سلطنت مؤسسه لر یله
اونک عصرلرجه استنادکاهی اولان مدرسه
وتکیه نك الغایی، دولتک اسکی «ته او قراتیک»
سیاسنی دیکشدره رک حق تشریعی قرون وسطائی
مؤسسه لردن مستقل بر شکلده ایسته دیکی کچی
قوللانمغه باشلامه سی، تعصب و ارتجاعک عادت
صوک التجا کاهی صایه بیله جکمز فس و صاریفک
اورتادن قالدیریله سی، بوتون بونلره علاوه
اقتصادی و مالی ساحه لرده و بالخاصه معارف
و نافعده یاپیلان برچوق مهم ایشلر، تورک ملتک
درت سنه دن بری مدنیت و اعتلا یولنده ناصل
قوتلی آدیملره یورودیکنی کافی درجه ده وضوحه

کوستره بیلیر. بویوله یورورکن آراسیراقارشیمنزه
بویوک مانعار جیقاریلدیغنی، تجده و انقلابه
دوشمن بر محیط یاراته بیلیمک ایچون تورلوتورلو
ماسکالر آلتنده مدھش بر احتراصله چالیشیلدیغنی ده
اونو تمایه لم. انقلاب دشمنلری بلکه هر شیئی
حسابلامشلردی؛ لاکن، تورک ملتک عصرلرجه
فداکارلقلر، تجربه لر محصولی اولان «حس
سلیم» نی دوشونمده لری ایچون، ذلت و خسرا نه
قارشیلانمشلیر. تورک ملتک، فلاکت و اضطراب
کونلرنده کندیسنه امیدورھا یوللری کوستره ن
بویوک منجیدن آریلارلق، مجهول و بولانیق
احتراصلر پیشنه طاقیلاجغنی امید ایتک، اولسه
اولسه، بر «دلیلک و کستاخلق» دی. مع الاسف
مملکتک ایچنده و طیشنده، بونی ارتکاب ایدنلر
اولدی... او بویوک منجیه قارشیه ک، مملکتک
اک فداکار و عزملی چوجوقلری امیدسزلک
ایچنده بونالان ظلمت و نومیدی آنلرنده بیله،
الهی بر مشعل رھا کچی قدرت و صفوتی بر آن
غیب ایتمه مش، یأس ایله بوشالان میلیونلرجه
قلبی تک باشنه عزم و ایمان ایله دولدورمق
معجزه سنی کوسترمشدی...

درت سنه دن بری کچدی کمز یوللری بویله امید
و اطمینان ایله کوردکدن صوکر، کوزلرمزی
استقباله چویرمک، و داهانه اوزون، نه مشقتلی
مرحله لر قطعنه مجبور اولدیغمزی ینه عین عزم
و اطمینانله دوشونمک مجبوریتندیز. فردی
ایشلرده چوق قناعتکار و احتراصدن آزاده
اولان تورک کنجلیکی، مملکت ایشلری موضوع

بحث اولانجا، اندیغی سنه ده ایدم آلیست
اوله نی و تورک ملتی ایچون اک یوکسک تمدن
و تعالی غایه لرینی استهداف ایتیهی کندیسنه بر
وظیفه بیلیر. ملتیزی اوروپانک اک مسعود
و مرفه، اک متمدن ملت لر یله عین سوبیه
چیقارمه دن اول غایه مزه واردیغمزی و استراحت
حق قازاندیغمزی ادعا ایدمه یز. ایشته بونقطه
نظردن باقنجه، یامغه مجبور اولدیغمز ایشلرک
نه قدر چوق و نه قدر مشکل اولدیغنی ایلک
نظرده آکلامامق امکانشدر: اوروپا مملکتلر یله
مملکتیمز آراسنده مادی و معنوی هر هانکی
ساحه ده یاپیلاجق کوچوک بر مقایسه، بزه بو
حقیقی کوستره بیلیر. بو کونکی تورک کنجلیکی
بویله بر مقایسه قارشینده شاشیراجق، عزم
و ایمانی غیب ایدم جک بر کنجلیک دکدر؛
چونکه «موندروس» و «سهور» صوکر،
«طوملو پوکار» و «لوزان» ی کورمش، یکی
تورکیا جمهوریتک ناصل طوغدیغنه بالذات شاهد
اولشدر. بوندن بویله قطعنه مجبور اولدیغمز
یوللرک اوزونلنی، مشکلاتی، مانعہ لری، بو
کنجلیکی نومیدی یه دکل، بالعکس داهای فعال،
داها مجهز، داهای عزمکار اولمغه اجبار ایدیور.
بویوک غازی نك مقدس و دیعه سی اولان «جمهوریت» ی
بوتون وارلیغیه مدافعه یه عین ایتیش اولان تورک
کنجلیکی، اوموزلری اوستنده کی یوکک نه قدر
آغیر، فقط نه قدر شرفلی اولدیغنی آرتق لایقیله
ادراک ایتمشدر...

کوبی زاده محمد فواد



اون ایکنجی عصر تذکره جیلرندن :

صفائی افندی واری

اون ایکنجی عصر ادبیاتی تدقیق ایچون مراجعت ایدیلرک اثر لک المهم لرندن بری «صفائی تذکره سی» در صفائی افندی ، اثرینک صوکنه علاوه ایتدیکنی شو مثنوی ایله کتابخی آ کلاتش اولوبور :

شکر بی حد جناب یزدانه
اثر خاتم ایردی بابانه
موی بر روی ایلوب تقریر
ویردی قدرت بیانه حی قدیر
گرچه جوقدر بو دورده شعرا
قادر اولدجه بنده ایتدم ادا
هر نه بولدمه یازمه در علم
ایرمدی هر برینه کرچه اُم
اول که بن آ که [۵] اولدم واقف
ذهنی آندن ایلدم صارف
اهل دلدن بودر رجای فقیر
که قصورمه اوله عذر پذیر
دامن عفو ایله ایدوب مستور
قالیه آشکاره جرم و قصور
یا الهی اولار که [۶] ایتدی وفات
بولر رحمتکه تازه حیات
او گروهه جنائی مأوی قیل
برلرین هم ریاض علیا قیل
ایله یاری لطف ایله عزت
او گروهه که اوله پر صحت
جمله سین نائل مرهم ایله
عمر و دولته بردوام ایله
بو صفائی فقیری ده یارب
ایله لطفکه نائل مطلب
نظر غیب جودت ایله امین
بعذر خواهی فقیر و کین
بو جریده بلطف رب انام
بیک یوز اوتوز ایکیده اولدی عام

(۱۱۳۲) یعنی میلادی (۱۷۱۹) ده تماملادی
تذکره سنی ، دورک صدر اعظمی مشهور «نوشهرلی
داماد ابراهیم باشا» به تقدیم آتش اوباشا هر که و خاصه
شاعر لره ، محرر لره ، عالم لره قارشیک جوهر دولمت
اولدیندن «جللی زاده عاصم» افندیکن تعبیرنه کوره -
صفائی افندی «کنجایش حوصله» خیالندن فروتر
کرم و احسان لره مظهر اولمشدر . «شق ثانی دفتر دار -
لق» نی ده - تذکره صاحبی راصم افندی به کوره -
ینه بو سایه ده قازانشدر .

[*] آ که : اوکا

[*] اولار که : اولور که

«صفائی افندی» نك بالذات آ کلاتدینغه نظرأ دیوانلری تدقیق و تتبع ایله دیکه بکندیکی شعرلری بر طرفه کچیرر ، (۱۰۵۰) دن صوکر اهیچ کیسه نك تذکره یازمادیغنی دوشونهرک بویله بر اثر قلمه آلمنی تصور ایدرمش . کیت کیده مسوده لری خیلی بیریکمش فقط کاه (مکتوبی صدر عالی) و کاه (دفتراماتی) کبی مأمور بترله مشغول اولدیندن بیاضه چکمه مش ، نهایت مالیه تذکره جیلکی ایله توغل ایدرکن «عزل ناهنکام ایله تلخکام» اولونجه ، آ کلاشیلان تذکره سنی بیاضه باشلامش و بر آ ز اول سوبله دیکمز کبی ا کمال ایدنجه ابراهیم باشا به تقدیم ایشدر .

صفائی ، تذکره سنده ۶۹۴ شاعر ک حیات و اثر لرندن بحث ایدر : کتاب مطبوع ده کیلدر . یازما نسخه لری ده غایت شدوددر . مؤلفک آل یازسیله محرر و ناظم مسوده سی حالت افندی کتبخانه سنده در . [*] تام واک دوغرو - و اغلب احتمال مؤلفک کندی آلله بیاضه چکدیکی - نسخه سی «اسعد افندی» کتبخانه سنده محفوظدر . «ولی الدین» کتبخانه سنده کی نسخه یا کلیشله مالامالدر . صفائی افندی ، اثرینی ا کمال ایدنجه دورک شاعر و عالم لریندن اون سکر ذاته برر تقریض یازدیرمش و بونلری کتابک باشنه کچیرمشدر . تقریض یازانلر شونلردر :

میرزا زاده سالم ، شهیدی ، نجفی ، کامی ، رازی ، نبلی ، همنان زاده نائب ، شهری ، سید وهبی ، حاسب ، فیضی ، رفعتی ، کلیم ، ندیم ، حمدی ، مرتضی زاده محمد نجلی ، سید عبدالرحمن اشرف ، صالح .

او زمان «استانبول قاضیسی» اولان «سالم» ک تقریضی صفائی افندی تاباشه کچیرمشدر . سالم ، کتاب حقنده اوزون و مبالغه لی مدحیه لرده بولونارک : «جوبار مدادش کرمه دالین بووادی دلکشامادی به جاری ونسیم دائم عنبرین شامه نفحات کفتار لیرن بو کتزار پر از هاره ساری» ایتدیکندن بحث ایدر و :

تعالی الله زهی زیننده آثار صفائی کیم
صفا ایلر آکا باقدجه یاران صفا هر بار
سزادر اولسه مقبول عالی طرز دلجویی
کستان هزاران سخندر بو بهیمن آثار

قطعه سنی یازار . فقط بو قادر مدح و ثنا ایتدیکی آدمدن کوزه رک کندیسنک قلمه آلدینی تذکره سنده مناسبت کتیروب هپ زوالی صفائی نك علیه بنده بولونمشدر ، از جمله کتابک مقدمه سنده «صفائی نام کتاب» دیبه تزییف ایتدیکی آماجغزک «رفتار ساده سنه رضاداره» اولادینی ایچون کندی منشیانه تذکره سنی قلمه آلدیغنی سوبله دیکی کبی ، مورخ راشد دن بحث ایدرکن فرصت بولارک «زمانزده ترتیب تذکره الشعرا ایلین صفائی نام ناصفوت ، فرق احاد رجال الکماله قدرتی اولماد - یغندن ...» و «... بو مثللو جریده لر مجموعه ادب و عرفان اولاجق ایکن بلاموجب بو کونه ترهاتی سبک و تسطیر ایلک مجرد کندیکن حماقتنه و طبع نامطبوعنک بلاهتنه حمل اولونور» کبی محقرانه شیلر یازار .

[*] شیمدی به قادر غلطه مولوفا سنده بولونان حالت افندی کتبخانه سی ، سمتک صابالغه بشاء ، معارف و کالنججه اخیراً «سلیمانیه کتبخانه» عومیسی نه نقل ایدلشددر .

شاعر «سید وهبی» ده «الحق بو کتاب بدایع طروفک سواد حروفی بر بندر لاهور بسنده منادر که ...» دیبه باشلادیقنی تقریضی عجمکاری مبالغه لرله اوزا آدینی حالده مشهور و کالنامه سنده :

صفائی تذکره تذیل ایدرمش خوف اولدرکیم ایدر شاعر فصیحی کبی مجنون ایله وارطانی بیتله اونی نیک و بدی تقریق دن عاجز بر آدم اولارک تشهیر ایشدر . واقعا صفائی ذکی بر آدم ده کیلدی . وفاتی مناسبتله جللی زاده عاصم افندی اوندن بحث ایدرک : «تواضع و مسکنی مسلم ، اطواری بابایانه بریک نفس آدم ایدی» دیر . الماس محمد باشا ک صدر اعظمی اثناسنده صفائی «دفترامانت» «نائل اولونجه» مشهور لطیفه سی و آلاچی شاعر اسکدارلی سری :

دیدی عطار د کل کور بلائی

دفتر امینی اولدی صفائی

بیتی یازارک بیچاره نك صفوته اشارت و تعریض ایشدر .

حالت افندیده کی مسوده نك ، تیپضدن بدی سکر سنه قادر اول قلمه آلدیغنی آ کلا یورز . شوبله که مشهور عثمان زاده نائب افندیکن بحث ایدرکن «... حالا موصله» سلیمانیه رتبه سیله قاسم باشا مدرسه سنده خام انکشتین دائرة تحقیقدر «دیور» .

«وقایع الفضائل» نك قید و تثبیت کوره [*] نائب ۱۱۲۴ ده بو مدرسه به مدرس اولمشدر . اسعد افندی ده کی نسخه ده بو عباره یوقدر .

اوراده «سلیمانیه دن حلب الشهبان مولوخی ایله مقضی المرام اولمشدر» ذیلیور و کناره «مصر قاهره» دیبه آیریم اشارت ایدیلیور که بونسخه نك ده ۱۱۲۹-۱۱۳۰ آراسنده یازلمغه باشلانا رق ۱۱۳۵ ده تکرار کوزدن کچیر . یلدیکی آ کلاشیلمقه در . ایلک مسوده ایله دیکر نسخه لری قارشیلانلرینجه آرالرنده خیلی فرق لر کورویورز ؛ احتمال که صفائی کمال صفوته عقلنه کلدیکنی یازمش ، صوکر آرقاداشلرندن بعضیلرینک ایقازیله طی ایشدر . مثلاً مسوده ده ندیم دن بحث ایدرکن «اواخر سلطان ابراهیم خانیده روم ایلی قاضی مسکری اولان ملقب مصطفی افندیکن نبیره سیدر» دیدیکی حالده اسعد افندی ده کی نسخه ده «ملقب» صفتی قالدیرمشدر . ینه مسوده ده «کنهی» نامنده برشاعر دن بحث ایدرکن شو قیدی علاوه ایشدر : «بوجریده عرفانه آناری ثبت اولنان دری افندی کور طاووجی باشی نام کسنه نك کریمه سنه عقد نکاح ایلد کده بوینی شاعر مذبور نظم ایلدیکی شایع اولمشدر :

ایلدی دری ناهل آنسزین

آلدی کور طاووجی باشینک قیزین

بو بر آدمک خصوصیتنه تعریض دیمک اولدیندن بیاضه چکرکن آ کلاشیلان ، بعضی دوستلرینک اخطاریله طی ایشدر . مع هذا (صفائی) نك صفوته یازدینی شیلردن بر قسمی بو کون ایچون بعضاده مفید اولایلیر . مع مافیه بو کبی خرده تدقیق لرک «حیات» قارئلرینی عمومیتله علاقه دار ایده میه چکنی دوشونهرک بونلری «نورکیات مجموعه سی» نده نشر ایتک ایسته دیکمز «اون ایکنجی عصر

[*] کتابلرم آراسنده کی نسخه جلد ۳ ، صفیه ۶۷



ترقي فکرنک مشا و نظامی

۱۸ نجی عصر آلمانیا سده

— ۱۳ —

بوعصرک ایلک نصفنده باشلایان فکر بحرانیلری ایکنجی نصفنده بستانون آرمیشدی . چونکه آلمانیا آرتق نه اون بدنجی عصرک کیدیشنی تعقیب ایدیه بیلجک، نه ده انکلیز و فرانسه لرله ییتشه بیلجک بر وضعیتده ایدی . (لوق) ک اون بدنجی عصر نهایتنده فلسفه ده آجدینی چیغیر، ماده و روح ایکیلکنه مستند متافیزیکی صارسدینی کبی (لایبنیچ) ک ماده بی (ده قارت) طرزنده عاقل برهمن etendu کبی دکل بالعکس مقارم بر قوت اولوق طایفامی صنایع بر حیاته کیرمش اولان ۱۸ نجی عصر انکلیز و فرانسه سنده ماریالیزم فلسفه سته یول آچمشدی . حتی ده ا اون تذکره جیلری « عنوانی اوزون مقاله سته بر اقپورز . « صفائی » نک شعرلری ده واردر . بونلر ایچون سالم افندی « اگرچه اشعارای او یله حلاوت آشنا دکلدر فاما یته وادی قدام اوزره مزه دن خالی دکلدر « دیور . صفائی استانبوللیدر . « شق ثانی » دفتردارای اولدینی حالده (۱۱۳۸) یعنی میلادی (۱۷۲۵) سته سنده وفات ایشدر . [*] نسلاک صوک زمانلره قادار دوام ابتدیکنی ثریا بکک تحقیقلریله توکره نیورز . (صفائی) نک اصل آدی (مصطفی) در . کرک سالم و کرکسه سالمی تذیل ایدن رامی افندی ، (صفائی) نک تذکره سنی بکنمپورکی داورانیرلر . فقط « ادبیات تاریخی » مزی تتبع ایتمک ایسته یلر صفائی نک ائرندن مستغنی قلامازلر . نیته کیم رامز افندی . . . لکن تاریخ و فیانده واصل و نسلده صرف دقت ایتمکین فی الجمله شایان انتظار اولشدر « دیبه اعترافده بولونمشدر . دمنده اشارت ابتدیکمز وجهله صفائی اوکنی آردینی دوشونمکسزین بعضی تفرعاته کیرمشدرکه بوکبی خردده معلومات بزنی تاریخی شخصلر حفته ده اها ای تنویر ایتمکده در . نسخه لری پک نادر اولان بوقیمتلی تذکره نک طبع ایدیله سی آرزو اولونور .

علی جانب

[*] « سجل عثمانی » سموا (۱۱۳۷) دیه قید ایدر . معلم تاجی ده (اسامی) سنده (۱۱۹۶) ده وفات ابتدیک یازارکه بوس بونون یا کلیدر .

هاسره : حیات مجموعهنک آنکله نه جواباً کجی نسخه ده مندرج « ج . بک » عنوانی فقره بنم ده کیلدر . ع . ج .

بدنجی عصرده انکلیز فیلسوفی (هوپس) [۱۵۸۸ - ۱۶۷۹] ، ماریالیزمی الترام ایدره رک هر مهر جسمایر دیمشدی . (ده قارت) ک « ما کینه - حیوان » [معلومدرکه بوفیلسوف حیوانلرده کی حساسیت ، ادراک و فعالیتک میخانیک قانونلریله ایضاح اولونه بیلجکنی و یالکیز انسان مفکره سنک سپیریتوالیزمی تلقین ابتدیکنی ادعا ایشدی] ی اون سکرزنجی عصرک انکلیز و فرانسه ماریالیستلری طرفندن انسانه دهه تشمیل ایدیلهرک کائناتک ، نک بر مادی جوهرک میخانیک قانونلری دائره سنده کی مختلف تظاهرلرندن عبارت اولدینی شدله رواج بولمغه باشلادی . انکلیزلردن (ژورژ توله ند) [۱۶۷۰ - ۱۷۲۱] ، (ژوزف پرستلای) [۱۷۳۳ - ۱۸۰۴] ، فرانسلردن (لامه تری) [۱۷۰۹ - ۱۷۵۱] ، آنسیقلوپه دی مؤسس (دیده رو) [۱۷۱۳ - ۱۷۸۴] ، (هه لوه تیوس) [۱۷۱۵ - ۱۷۷۱] (قاپانیس) [۱۷۵۷ - ۱۸۰۸] لر ماریالیزمی انسان روحی ده داخل اولوق اوزره بونون موجوداته تشمیل ایتدیلر . بونلره کوره انسان نه کوکدن اغش ، نه ده ارضک بفرندن مکمل اولارق چیقمشدر . طبیعت نه بر خالفک ، نه ده بر فکرک قوه دن فعله کچمش بر اثری اولمایوب کندی کندی میخانیک قانونلره تکیون ایتدیرمشدر . دنیاده بو قانونلر خارجنده امتیازلی هیچ بر موجود ، هیچ بر اراده یوقدر . هرشی تدریجی بر تکمیل له وجوده کلهرک بر برلرندن درجه فرقلریله آیریشدر . هیچ برشی دفعه وجوده کله دیکی کبی انسان ده بو کونکی کالیه ظهور ایتمه مشدر . (به یقن) ک اسکیلر آراسنده مدح ابتدیک (آناقسیاندر ، هه راقلیت ، آمپه دوقل ، آناقساغور ، ده موقریت) کبی ماریالیست و ترانسفورمیست فیلسوفلر آرتق شدله اعتبار قازانمشلردر . بونلره کوره بلااستثنا هرشی معینته تابعدی . طبیعت قانونلری خارجنده هیچ بر نظام و حریت یوقدی . ماده و بونک اوصافندن بری اولان حرکتله هرشی قابل ایضاحدر . بونلرک نه مبدای ، نه ده منتهاسی واردر . کائنات نه آله ، نه ده تصادفله اداره اولونمایوب لایتبدل و ضروری قانونلره ایشلر و بو قانونلر اشیایه خارجدن تساط و یا تحکم ایتمه یوب اشیانک کندی **خاصلری** ، طبیعتلرنک بر افاده سیدر .

کائنات ؛ نه مطلق ، نه ده مشروطی بر مونارشی اولمایوب بر جمهوریتدر . بو ، اولدن تعیین ایدیلش برغایتنه کوره دکل کندنده کی خاصه لرک میخانیک معینتلیله تحول ایدر . حقیقی الوهیت طبیعت قانونلری اولدینی کبی حقیقی ترقی ده بو قانونلری کشف و اونلردن استفاده بی بیلیمکدر .

فرانسه و انکلیز محیطلرنده بو ماهیتده فکرلر چالغانیرکن بحران ایچنده جبر پیمان آلمانیا هم عصره ، همده کندی احتیاجنه او یغون دوشه جک بر فلسفه یه صوصامش بولونیوردی . (سپینوزا) حیرانلغندن سوکرا (وولف) [۱۷۵۶ - ۱۸۲۴] ک « باشقه .

لربی تکمیل ایتدیرمکه اوغراشمازدن اول هرکسک کندی کندی تکمیل ایتدیرمهی مکلفیتنه منجر اولان فلسفه سی « ایلک زمانلر بوبوک بر ایشها ایله قارشیلانیدیه ده جوق کچمه دن بو فلسفه نک دهه عملی غایبه کونوره جک بر اساسی اولمادینی آکلاشیلدی . کچن مقاله ده کورولدیکی اوزره دین ، دولت و علم مفهوملرنک اک حرارتله مناقشه ایدیلدیکی سنه لرده (قانت) « عقل محضک تنقیدی » [۱۸۷۱] نام آرنی نشر ایتدی . ابونی اساساً آنکلیزده لی اولان بوفیلسوف زمانک محقق بر **انتقاد** عصری اولدینی پک آبی آکلامشدی . اونک ایچون بو ائرنده بونون قوتی بیلکیرمک ماهیت و حدودلربی تعمیقه حصر ایتدی و نتیجه ده عقل نظرنک آنجق **هادی** لری بیلیمک مقتدر اولوب موجوداتک کنه و ماهیتنی ، کندی تعبیرله « شی بذاته » بی و یا « نومنه » ی اصلا بیلیمه جکنه و بناء علیه علم مرکز مطلق اولمایوب آنجق اضافی (نسبی) اولدیفنه حکم ایتدی . بو تقدیرده آله ، ماده ، روح کبی کنه و ماهیتلر علم نظرنک ادراک و استطاعتی خارجنده قاپورلردیمکدر . « کتاب مقدس » ک اساس عقیده لرینی صارسان بو حکم آلمان عالمرک مهم بر قسیمله حکومت رجالتله اوقادار فنا تأثیر ایتدی که بوبوک فرهدریق کندی بر رجال بر اراده اصدارینه مجبور کوره رک دولت دارالفنوننده مدرس اولان (قانت) ی وظیفه سنی سؤ استعمال ایتمکله مؤاخذه ایتدی . (قانت) ده جوابنده دولت مأمورلغندن وظیفه سنی سوء استعمال ایتمکی اصلا دوشونه میجکنی بیلدیرمکله برابر حشمتلو قرال حضرتلرنک صادق بر تبعه سی صفتیه بعدما کرک قونفرانس و کرک درس و یازیلرنده دینه تعلق ایدن مسئله لره تماسدن اجتناب ایدیه جکنی وعد ایتدی و عینی زمانده مذکور آریله حاصل ایتدیکی سوء تأثیری تخفیف ایچون « عقل عملینک تنقیدی » [۱۷۸۸] نامیه بر اثر ده نشر ایتدی . بونده عقل نظرنک یاننده برده « عقل عملی » اولدینی یعنی ذکاتک یاننده برده اخلاق **اراده** بولوندینی و بونک ذکادن آیری و کندیسنه مخصوص بر سجه و آکلایشی اولدینی علاوه ایتدی .

(قانت) ، اولا (ده قارت ، سپینوزا و لایبنیچ) ک فلسفی استقصالر ایچون اساس اولارق قوللاندقلری هندسی اصول و ریاضی قانونلری ترک ایتدکدن سوکرا فکرلرک منبعی احساسلرده کوسترهن (لوق) و (قونیدیاق) ک فلسفی تلقیلرندن ملهم اولدی . یالکیز بو احساسیانی عیناً قبول ایتمه دی . احساسلری ساده جه فکرلر مرکز مالزمه سی کی قبول ایتدکدن سوکرا اصل معمارلنی ذهنیه جیلر و ایده آلیستلر طرزنده مفکره یه وردی . فقط بومفکره نک طبیعت و ماهیتنی تعیین ایتمه دی . احساسجیلرک انتفاعیلک برنسیبی طایفله برابر بوکا حسی فعالیتی بر فعل اخلاق علاوه ایتدی . بوسورتله نه تام معناسیله ماریالیست ، نه ده تام بر ایده آلیست اولدی . چونکه اونجه عصر ، هرشیدن اول برانتقاد عصریدر . (قانت) ک فائقی بر حقوق و صلاحیتله ذکاتک فوقه چیقاردینی اخلاق